

РЕЦЕНЗИЯ

От Полк. Проф. д-р Ивайло Въжаров, д.м.

Специалност Вътрешни болести, Гастроентерология и диететика,

Началник на МБАЛ- Варна към Военно медицинска академия

за дисертационния труд на д-р **Виолета Димитрова Снегарова**
на тема **„Ефективност на ниско хистаминова диета при пациенти със
синдром на раздразненото черво“**

за присъждане на образователната и научната степен **„доктор“**
в област на висшето образование **7. Здравеопазване и спорт,**
професионално направление **7.1.Медицина**, научна специалност **Хигиена**

Съгласно Заповед № Р-109-170/28.03.2025 г. на Ректора на Медицински университет – Варна, проф. д-р Димитър Райков, д.м.н. съм определена за член на Научно жури, а на основание на протокол №1 от заседание на НЖ - да изготвя рецензия в процедурата за защита на дисертационния труд на д-р **Виолета Димитрова Снегарова** за присъждане на ОНС „доктор“.

Документите в процедурата са представени според изискванията на МУ-Варна. Не са установени процедурни нарушения.

1.Кратки сведения за професионалното развитие на д-р Снегарова

Д-р Виолета Снегарова завършва средното си образование през 2012 г. в Гимназия с преподаване на чужди езици „Йоан Екзарх“ – Варна с профил френски език. През 2018 г. придобива магистърска степен по медицина в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. По време на следването си участва активно в национални и международни конгреси и симпозиуми, предимно в областта на гастроентерологията и диететиката. Последните години от следването си упражнява преподавателската дейност като демонстратор по фармакология в Медицински университет – Варна.

След дипломирането си започва работа в МБАЛ- Варна към ВМА и специализира Гастроентерология. През 2020 г. е зачислена като редовен докторант в научна специалност „Хигиена“ към Катедра „Хигиена и

епидемиология“ на МУ – Варна, с научно ръководство от проф. д-р Дарина Найденова.

През годините придобива допълнителна квалификация чрез завършване на редица сертифицирани курсове, сред които: „Прецизна и персонализирана медицина в гастроентерологията“, „Съвременна терапия на хроничния запек“, „Хранене при диабет тип 2“, „Психосоматична медицина“, „Хранене при пациенти с депресия и тревожност“, както и обучение по когнитивно-поведенческа терапия. Посещавала е продължаващо електронно обучение към United European Gastroenterology : “Neuroendocrine tumors NET”.

Професионалната ѝ дейност включва и активна работа като ординатор в СМДЛ „Лаборесперс 2000“.

През 2022г е удобрена за Clinical fellowship UEG от Европейското дружество по Гастроентерология в университетската клиника в гр. Клагенфурт, Австрия.

Д-р Снегарова съсредоточава научната си дейност върху функционалните заболявания на храносмилателната система, нутригеномиката, неврогастроентерологията и психонутрицията. Тя е автор на 15 научни публикации, сред които три са публикувани в списания с импакт фактор, а пет — в международни рецензирани издания. Участвала е с научни доклади и постери на редица национални и международни форуми, включително престижни събития като UEG Week, ESGE Days и Балканския гастроентерологичен конгрес.

Тя е активно ангажирана в професионалната общност като член на Българския лекарски съюз (БЛС), Българското дружество по хранене и диететика (БДХД), Българското дружество по неврогастроентерология и мотилитет (БДНМ), Асоциацията на младите хепатогastroентеролози в България (АМХБ), Българската асоциация за изследване на затлъстяването (BASORD), както и на Българското дружество по колопроктология.

От 2022 г. заема длъжности в управлението на АМХБ и БДНМ — съответно като представител за Североизточна България и като заместник-председател по връзки с обществеността. Сред постиженията ѝ е и класирането сред финалистите в конкурса „Young and Energetic Scientist“ за 2023 г., както и отличието от стипендиантската програма на Фондация „Карол Знание“.

Кариерата на д-р Снегарова е белязана от последователност, ангажираност с научната дейност и стремеж към въвеждане на иновации в областта на клиничната и превантивната гастроентерология и хранене.

2.Актуалност на дисертацията.

Темата, посветена на прилагането на нискохистаминова диета при пациенти със синдром на раздразненото черво (СРЧ), е актуална и съществено допринася към все по-разширяващото се поле на функционалната гастроентерология. СРЧ представлява едно от най-честите функционални гастроинтестинални разстройства, характеризиращо се с хронични абдоминални оплаквания и променена чревна перисталтика при липса на установима органична причина. Разпространението му и значимото му отражение върху качеството на живот, психичното здраве и здравната система налагат необходимостта от търсене на нови терапевтични подходи, базирани на патофизиологично разбиране и персонализирана медицина.

През последните години все повече внимание се отделя на ролята на хранителните тригери като фактори в патогенезата и поддържането на симптомите при СРЧ. Сред тях, хистаминът изпъква като потенциален медиатор с ключово значение, особено предвид ролята му в модулиране на чревната перисталтика, повишаване на чревната пропускливост и активиране на имунната система. Увеличеният интерес към нискохистаминовата диета е логична стъпка в търсенето на алтернативни, по-добре поносими диетични режими, които могат да облекчат симптоматиката при пациенти, свръхчувствителни към хистамин или с дефицит на диаминоксидаза (DAO).

Научните изследвания в тази област засега са ограничени, което прави настоящата дисертационна работа особено навременна. Липсата на консенсус относно ролята на хистамина и ефективността на нискохистаминовата диета при СРЧ подчертава необходимостта от добре проектирани интервенционни проучвания. Изследвания, които проследяват както субективни индикатори като тежестта на симптомите и качеството на живот, така и обективни маркери – включително нивата на хистамин и възпалителни медиатори – ще допринесат за по-добро разбиране на механизмите на заболяването и ще осигурят научно обоснована основа за терапевтични препоръки.

Дисертацията на д-р Снегарова има потенциала да допринесе към изграждането на персонализирани хранителни стратегии, съобразени с индивидуалната чувствителност на пациентите, и да предложи нови перспективи в лечението на СРЧ, които са както ефективни, така и реалистично приложими в клиничната практика. Темата се вписва напълно в съвременния стремеж към интердисциплинарен подход между гастроентерологията и нутрициологията и има потенциал да допринесе за подобряване на грижата за значителна група пациенти.

В обобщение, темата на изследването е не само актуална и научно обоснована, но и с потенциална клинична приложимост, допринасяща към оптимизацията на терапевтичния подход при пациенти със СРЧ.

3.Обща характеристика на труда. Дисертационният труд се състои от 166 стандартни страници, включва 28 фигури и 5 приложения. Библиографският списък обхваща 135 източника, като над 70% от тях са публикувани през последните 5 години, което свидетелства за актуалността на използваната научна литература и добрата осведоменост на автора относно съвременните изследвания в разглежданата област. Структурата на труда отговаря на академичните изисквания и включва: : Въведение – 2 стр.; Литературен обзор- 29 стр.; Методология - 10 стр.; Резултати и анализи – 28 стр.; Дискусия - 6 стр. Изводи – 2 стр., Заключение – 2 стр., Приноси - 1 стр.; Приложения – 18 стр, Библиография – 11 стр.

Обемът и организацията на съдържанието са адекватни на целите на изследването и допринасят за яснотата и научната аргументация на представените резултати.

4.Оценка на съдържанието на отделните структурни части на труда.

Литературният обзор е обширно изложение на съвременните клинични аспекти на синдрома на раздразненото черво в световен мащаб, синтезирани прецизно и последователно от автора.

Дисертантът подробно и аналитично представя основните аспекти в етиологията, патогенезата, диагностиката и лечението на синдрома на раздразненото черво, от което личи информираността и аналитичния подход към сложността на проблема.

Разделът, посветен на патофизиологията на СРЧ, е изключително добре разработен. Обобщени са хипотези за висцерална

свърхчувствителност, нарушена ос черва–мозък, влиянието на стреса и значението на чревната микробиота. Авторката демонстрира дълбоко познаване на съвременната научна литература чрез умелото включване на метаанализи и мащабни проучвания.

Епидемиологичната информация е представена цялостно, включвайки както глобални, така и национални данни. Изтъква се липсата на достатъчно проучвания в България, което обосновава необходимостта от локални изследвания.

В обсъждането на терапевтичните подходи авторката разглежда комплексно диетичните, медикаментозните и психотерапевтичните възможности, подчертавайки нуждата от персонализиран подход.

Литературният обзор в дисертацията на д-р Виолета Снегарова създава добра основа за разработването на изследователската част на труда. Авторката представя добри теоретични познания, както и научно аргументиране на проблема.

Методологичната част на дисертацията е ясно структурирана и научно издържана. Целта и задачите са логично дефинирани. Извадката (пациенти със СРЧ от Варна, 18–50 г.) е подходяща, а използваните инструменти (анкети, статистически методи) са валидирани и съвременни. Изследването е проведено при спазване на етичните изисквания.

Резултатите показват, че и трите диети водят до подобрение, но нискохистаминовата има най-изразен и устойчив ефект, включително и след проследяване. Анализира се влиянието на възраст, професия, стрес и тревожност върху ефекта от терапията. Използваните статистически методи са коректни и резултатите – визуализирани и интерпретирани адекватно.

Обсъждането е логично, обосновано и критично. Авторката осъзнава ограниченията на изследването (липса на контролна група, самооценъчни инструменти) и предлага ясни насоки за бъдещи изследвания.

Изводите са последователни, подкрепени с данни и практическа насоченост. Подчертава се потенциалът на нискохистаминовата диета като ефективна терапевтична стратегия при СРЧ. В труда се съчетават

оригинални резултати и потвърждение на съществуващи данни, което го прави ценен принос към научната литература.

Заклучението е аргументирано и подчертава необходимостта от холистичен подход при лечението на СРЧ. Авторката демонстрира отлична научна подготовка и приносът на дисертацията е значим както в теоретичен, така и в практически аспект.

Оценка на приносите на дисертационния труд

Приемам напълно посочените изводи, заключения и приноси на дисертационния труд.

Критични бележки – нямам.

5. Заключение.

Оценявам работата като напълно съответстваща на изискванията за присъждане на образователната и научната степен "доктор" в професионално направление "Медицина", научна специалност Хигиена.

Задълбочените познания на д-р Виолета Снегарова в клиничен и научен аспект обосновават моята положителна рецензия и считам, че дисертантът отговаря на критериите за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност Хигиена в професионално направление „Медицина“.

Член на Научното жури:

Полк. проф. д-р Ивайло ~~Въжаров~~, д.м.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679